

Wprowadzenie biblijne w określeniu znaczenia trzech terminów religijnych: talent, charyzmat i dar

Kietliński Krzysztof,

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Warszawa, Polska)

Talent oznacza ponadprzeciętną zdolność człowieka w jakiejś dziedzinie. Tradycja Kościoła wskazała dwanaście owoców Ducha św., którymi są: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wspaniałomyślność, łaskawość, wierność, skromność, wstrzeźliwość, czystość. Chryścijanin już na ziemi może nie tylko być ubogaczony we wszelkie dary, głównie duchowe, ale powinien dążyć do ich pomnażania i dzielenia się z bliźnimi.

Wprowadzenie. Talent oznacza ponadprzeciętną zdolność człowieka w jakiejś dziedzinie [1]. Według *Katechizmu Kościoła katolickiego* każdy człowiek został obdarowany talentami, które ma obowiązek pomnażać i rozwijać, niezależnie od tego ile ich otrzymał. Talenty mogą też zostać zmarnowane, czyli *zakopane*, jak czytamy w znanej przypowieści o talentach według Ewangelii św. Mateusza [2]. Podobnie wypowiedział się papież Franciszek: „talenty nie są po to, by trzymać je w sejfie, ale po to, by dzielić się nimi z drugim człowiekiem, bo tylko w ten sposób wzrastają” [3].

Z kolei charyzmat to dowód łaski Boga, który ma przede wszystkim wymiar religijny. Człowiek obdarowany przez Boga jakimś charyzmatem (na przykład: mądrości, umiejętności poznania, prorocтва, czynienia cudów, mówienia językami, służby, czy uzdrawiania) powinien dzielić się nim z innymi, służyć bliźnim [4]. Należy zauważyć, że w tradycji biblijnej podobne znaczenie wyrazów talent czy charyzmat ma termin dar, który najczęściej był łączony z kultem i ofiarą składaną Bogu [5]. „Ze szczerego serca okazywali hojność w darach dla Pana” [6]. Św. Paweł podkreśla, że „każdemu z nas została dana łaska według miary daru Chrystusowego...” [7]. Niejednokrotnie przyjmuje się, że talent, dar i charyzmat mają takie same znaczenie i można je używać zamiennie. W związku z powyższym w artykule poszukuje się odpowiedzi na następujące pytanie: jakie są podobieństwa i różnice pomiędzy terminami religijnymi: talentami, darami i charyzmatami w ujęciu biblijnym Starego i Nowego Testamentu?

Biblia o talencie, charyzmacie i darze. W Biblii 77 razy pojawia się termin talent, ale w zupełnie różnym znaczeniu od dzisiejszego. Dawniej talent dotyczył kwestii gospodarczych, najczęściej, miar i wag lub pewnej wartości pieniądza [8]. Nawet w nowo testamentalnej przypowieści o talentach w pierwotnym znaczeniu jest mowa o pomnażaniu dóbr materialnych [9]. Jednak w szerszym znaczeniu talent może dotyczyć wszelkich darów, których Bóg udziela człowiekowi. Zatem może być interpretowany zarówno jako dar materialny jak i duchowy. W zasadzie dopiero współczesne interpretacje tego tekstu podkreślają różne aspekty rozwijania ludzkich zdolności, a także rozwoju duchowego. Wiadomo, że pomiędzy ludźmi „pojawiają się różnice związane z wiekiem, możliwościami fizycznymi, zdolnościami umysłowymi i moralnymi, wymiana, z której każdy mógł korzystać, oraz z podziałem bogactw. Talenty nie zostały równo rozdzielone” [10]. Niezależnie od wartości otrzymanych talentów w przesłaniu biblijnym podkreślono moralny obowiązek ich pomnażania.

Charyzmat w Biblii jest przede wszystkim łączony z działaniem Ducha św., gdzie różne dary pochodzą od jednego Ducha Bożego. Zatem charyzmat jest szczególnym darem Ducha św., udzielanym wybranym osobom. Duch św. „czyni wiernych zdatnymi i

gotowymi do podejmowania rozmaitych dzieł lub funkcji mających na celu odnowę i dalszą pożyteczną rozbudowę Kościoła” [11]. Otrzymanie charyzmatu jest pewną tajemnicą, gdyż nie można na niego zasłużyć nawet przez przydatne i pobożne życie, czy przyjmowanie sakramentów. Ważną cechą charyzmatu jest jego przeznaczenie dla rozwoju i budowania jakiejś wspólnoty wierzących [12]. Podobnie naucza św. Paweł: „Ten zaś, kto prorokuje, mówi ku zbudowaniu ludzi, ku ich pokrzepieniu i pociesze” [13]. W Nowym Testamencie znajdujemy przede wszystkim w Liście św. Pawła do Koryntian trzy rozdziały na temat charyzmatów pochodzących od Ducha św., mających służyć Kościołowi, podających zasady korzystania z charyzmatów przez pierwszych chrześcijan [14]. Znajdujemy także dwa krótkie, ale niezwykle ważne teksty w liście św. Pawła do Tymoteusza dotyczące charyzmatów. „Nie zaniedbuj w sobie charyzmatu, który został ci dany...” i „... przypominam ci, abyś rozpałił na nowo charyzmat Boży...” [15]. Należy zawsze badać autentyczność charyzmatów, a więc czy są zgodne z wyznawaną wiarą i przesłaniem Jezusa Chrystusa, a także czy są poddane władzy Kościoła apostołskiego? [16]

Dar jest terminem synonimicznym (zarówno w odniesieniu do charyzmatu jak i talentu), który występuje powszechnie zarówno w Starym jak Nowym Testamencie [17]. W perspektywie biblijnej jakkolwiek dar jest dobrem pochodzącym od Boga. „Kaźde dobro, jakie otrzymujemy, i wszelki dar doskonały zstępują z góry...” [18] Człowiek w odpowiedzi na te dary Boże pragnie składać ofiary, aby pozyskać Jego łaskawość. Od czasów proroka Izajasza (Iz 11, 2) najbardziej znanymi darami Ducha św. są: mądrość, rozum, rada, męstwo, umiejętność, pobożność i bojaźń Boża. Jak czytamy w *Katechizmie Płockim* „należy dobrze przygotować się przede wszystkim duchowo, do przyjęcia tak wielkich darów Bożych; ci zaś, którzy już je przyjęli, powinni wciąż ożywiać je przez głęboką modlitwę i życie codzienne w jeszcze większym zjednoczeniu z Chrystusem” [19]. Według *Katechizmu Kościoła katolickiego* dary Ducha św. zapewniają życie moralne chrześcijan, a także w sposób trwały zapewniają posłuszeństwo Jego prowadzeniu [20]. Tradycja Kościoła wskazała aż dwanaście owoców Ducha św., którymi są: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wspaniałomyślność, łaskawość, wierność, skromność, wstrzeźliwość, czystość [21]. Chrześcijanin już na ziemi może nie tylko być ubogaczony we wszelkie dary, głównie duchowe, ale powinien dążyć do ich pomnażania i dzielenia się z bliźni.

Literatura

1. Por. K. Długosz-Kurczabowa, *Wielki Słownik etymologiczno-historyczny języka polskiego*, Warszawa 2008, s. 654.
2. Por. Mt 25, 14-30.
3. Польская редакция «Радио Ватикана» // http://pl.radiovaticana.va/storico/2014/11/16/franciszek_nie_chowajmy_bo%C5%BCych_dar%C3%B3w_w_kasie_pancernej%2C_dzielmy_si%C4%99/pol-836582.
4. Por. K. Długosz-Kurczabowa. *Wielki Słownik etymologiczno-historyczny języka polskiego*. – Warszawa, 2008. – s. 89.
5. Dar oznacza „uczynić kogoś odbiorcą posiadanej rzeczy, obdarzyć czymś, darować coś, użyzyć czegoś” // K. Długosz-Kurczabowa. *Wielki Słownik etymologiczno-historyczny języka polskiego*. – Warszawa, 2008. – s. 139.
6. 1 Krn 19,9.
7. Ef 4,7.
8. Talent to ok. 40 kg lub 6000 denarów // Por. H. Langkammer. *Słownik biblijny*. – Katowice, 1984. – s. 164.

9. Por. Mt 25, 14-30.
10. KKK, nr 1936.
11. KKK, nr 798.
12. Por. H. Vorgrimler. Nowy Leksykon Teologiczny, tłum. T. Mieszkowski, P. Pachciarek. – Warszawa, 2005. – s. 42.
13. 1 Kor 14, 3.
14. 1 Kor 12-14.
15. 1 Tm 4, 14 i 2 Tm 1, 6.
16. Por. Słownik teologii biblijnej, X. Leon-Dufour (red.), tłum. K. Romaniuk. – Poznań-Warszawa, 1982. – s. 114-115.
17. Został użyty w Biblii aż 322 razy // Por. Konkordancja do Biblii Tysiąclecia, J. Flis (red.). – Warszawa, 1991. – s. 201-203.
18. Katechizm Płocki. Życie w Chrystusie. – Płock, 2011. – s. 40.
19. Por. KKK nr 1830.
20. Por. Ga 5, 22-23.
21. Jk 1, 17.